

něném dovolacím důvodu podle čís. 4 § 503 c. ř. s. a dovolacím návrhu rozhodnutí (srov. jud. dřívějšího nejvyššího soudu ve Vídni čís. 230 uveřejněný pod čís. 1653 úř. sb. a také rozhodnutí československého nejvyššího soudu sb. n. s. čís. 1275).

Čís. 12634.

V prohlášeních československé železniční správy nelze spatřovati »akt« ve smyslu § 4 zákona ze dne 23. června 1926, čís. 156 sb. z. a n., neřeší-li se v nich otázka převzetí závazku, nýbrž jedná-li se jen o výši náhrady a o smírné dohodnutí právě v předpokladu, že zásadní otázka, právní důvod náhrady a závazek československého státu, ani nepotřebuje bližšího zkoumání a výslovného řešení.

(Rozh. ze dne 26. května 1933, R I 425/33.)

Žalující vídeňská firma zřídila roku 1900 pro rakouské státní dráhy plynárnu v Praze. Podle smlouvy mělo nastati vzájemné plnění rakouských státních drah za zřízení plynárny až při rozvázání smlouvy. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se vídeňská firma na československém státu zaplacení odbytného za zřízení plynárny, tvrdíc, že československá železniční správa závazek převzala. Procesní soud prvě stoli ce žalobu zamítl, maje za to, že v prohlášeních čsl. železniční správy nelze spatřovati »akty« ve smyslu § 4 zákona ze dne 23. června 1926, čís. 156 sb. z. a n. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, řízení doplnil a znovu rozhodl. D ů v o d y: Jisto je, že nově vzniklý československý stát nevstoupil již z důvodu svého vzniku a ujmoutí se provozu bývalých státních drah na jeho území do smluv, které uzavřel dřívější rakouský stát (železniční správa) s dodavateli, po případě s jinými osobami při provozu drah nějak vystupujícími, aniž by šlo o zaměstnance těchto drah, a že neručí za závazky bývalého Rakouska ani podle § 1409 obč. zák. V tom směru je judikatura ustálená a odvolání ani nebrojí proti stanovisku prvního soudu, které odpovídá tomu, co bylo shora uvedeno. K tomu stačí poukázati na některá z četných rozhodnutí nejvyššího soudu jako čís. 10320, 8428, 7984, 7595 sb. n. s. V souzeném případě je rozhodující, došlo-li po 28. říjnu 1918 k uznání nebo převzetí závazku vyplývajícího ze smluv ze dne 30. září 1900 a ze dne 30. září 1904 při skončení smluvního poměru těmito smlouvami založeného, pokud jde o odbytné za plynárnu. Odvolání dovozuje, že k takovému převzetí závazku, pokud se týče ke vstupu železničního eráru do oněch smluv došlo, a má za to, že tím je splněna podmínka stanovená v § 4 zák. ze dne 26. června 1926 čís. 156 sb. z. a n. Odvolání poukazuje na předložené listiny a jednání s ředitelstvím státních drah v Praze, s generálním ředitelstvím drah pro Čechy, Moravu a Slezsko i s ministerstvem železnic a vytýká, že první soud v rozporu s předloženými listinami usuzuje, že ke vstupu do oněch smluv, po případě ku převzetí

závazku k odbytnému za plynárnu nedošlo. Odvolací soud má za to, že listiny ony nebyly správně oceněny. Generální ředitelství drah dopisem ze dne 13. prosince 1918, kdy byla již tímto ředitelstvím vypovězena smlouva o provozu plynáren v Praze, Plzni a Hulíně žádá, by žalující firma zařídila předání plynáren, a že pak vedle otázky ceny plynu za II. pololetí 1918 vyřídí se odbytné za plynárny. Z toho jde, že generální ředitelství považovalo to za věc československé železniční správy vyříditi odbytné za plynárnu. Pak následovaly přípisy ředitelství státních drah v Praze ze dne 4. dubna 1919, ze dne 4. května 1919, ze dne 23. června 1919 a ze dne 28. ledna 1920, kde se slibuje zaplacení odbytného, mluví se o základu pro stanovení jeho výše a sděluje se stanovisko železniční správy o poradách zúčastněných ředitelství u ministerstva železnic, byla pak také na toto odbytné složena splátka pro žalující firmu 17. září 1919 ve výši 120.000 Kč. O smluvním poměru při provozu plynárny zmiňuje se také dopis ze dne 4. prosince 1918 ředitelství státních drah v Praze. Ministerstvo železnic je také podle dopisu ze dne 7. února 1924 ochotno vyříditi nároky žalující firmy pokud jde o zmíněné plynárny. Shora uvedené projevy československé železniční správy byly učiněny orgány zastupujícími a tudíž zavazujícími žalovaný stát. Generální ředitelství drah v době, kdy ony projevy vydalo, bylo oprávněným k tomu orgánem železniční správy, a pokud jednalo pak ředitelství státních drah v Praze, bylo to ve srozumění s ministerstvem železnic, a také ministerstvo v té věci zaslalo zmíněný dopis. Taková prohlášení jest považovati za akty o vstoupení do závazku bývalého Rakouska pokud jde o odbytné za plynárnu, podle § 4 zák. čís. 156/26. Kromě toho žalující strana nabídla důkazy o jednání ředitele G-a s generálním ředitelem inž. B-em a s jeho náměstkem Dr. H-em, podle kterého měl provoz plynárny jíti jako dosud, z čehož rovněž by se dalo souditi ve spojení se zmíněnými písemnými projevy na to, že byl hned při tom jednání úmysl vstoupiti do smlouvy. Důkazy ty první soud při svém právním názoru ovšem neprovedl, ač pro výklad celého poměru je důkaz ten potřebný, a může zejména tím býti získán další základ pro bezpečná posouzení uvedených písemných projevů. Podotýká se ještě, že stav věci je tu podstatně jiný, než byl v případě řešeném pod čís. 7984 sb. n. s. Vzhledem k uvedenému nepovažuje se zamítnutí žaloby prvním soudem na dosavadním základu za odůvodněné.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu k novému rozhodnutí.

D ů v o d y:

Žalobkyně připouští, že právním důvodem žalobního nároku jest smlouva ze dne 30. září 1900 a že otázku, zda vstoupil československý stát do této smlouvy, jest posuzovati podle § 4 zákona ze dne 23. června 1926 čís. 156 sb. z. a n. Dovolací soud dovodil již v četných rozhodnutích, jmenovitě v rozhodnutí čís. 10320 sb., v němž jsou uvedena také dřívější rozhodnutí této otázky se týkající, jak vykládati jest usta-

novení zákona ve příčině »aktů, kterými československý stát vzal výslovně na sebe splnění závazků uvedených v § 1 tohoto zákona« a neshledává důvodu, by se od tohoto výkladu odchýlil. Podle právního názoru v rozhodnutích uvedeného nelze v žádném z oněch projevů, jichž se žalobkyně dovolává a jež také odvolací soud jednotlivě probírá, spatřovati akt ve smyslu § 4 cit. zák., jímž by byl žalovaný československý stát převzal výslovně na sebe splnění závazků ze zmíněné smlouvy, protože v žádném z oněch projevů nebyla otázka převzetí závazků ani nadhozena ani řešena takovým způsobem, jak vylíčeno bylo v citovaném rozhodnutí a v rozhodnutí čís. 7984. Žalobkyně sama to nepřímou naznačuje v odstavci X. žaloby, uvádějíc, že prý v letech 1919 až 1925 za ústních a písemných jednání o vyplacení náhrady povinnost československého státu byla »v zásadě nesporná, vyjednávání že se vztahovalo jediné na výši náhradní sumy, o které nemohlo býti docíleno jednoty«. Vpravdě má se věc tak, že na právní důvod náhrady jednajících osoby ani nemyslily a že o něm ani jednáno nebylo, což lze vysvětliti tím, že železniční správě šlo nejprve o to, by provoz zůstal nerušen a že projevy, jichž se žalobkyně dovolává, pocházejí z let 1918 až 1920, tedy z doby buď bezprostředně po převratu anebo brzy po něm, kdy ještě v právních poměrech a v otázkách, jak se utvářely státním převratem, nebylo jasno. Je nerozhodné, mluvili se v telegramu nebo v expresním dopise generálního ředitelství ze dne 28. listopadu 1918, v odpovědi ze dne 11. prosince 1918 a v dopise generálního ředitelství ze dne 13. prosince 1918 o »vypovězení« smlouvy, protože plynárny byly nesporně vlastnictvím československého státu, jehož nabyl státním převratem. Z korespondence té je patrné, že železniční správa nereflektovala již na další vedení provozu žalující firmou Julius P., nýbrž že chtěla vésti provoz ve vlastní režii a že k tomu cíli žádala, aby jí byly závody k provozu odevzdány. V dopise ze dne 13. prosince 1918 projevuje generální ředitelství úmysl převzít zaměstnance závodu a projevuje ochotu věc uspořádati i co do ceny plynu i ve příčině odbytného (Ablösungssumme), avšak otázka, vstupuje-li československý stát do závazků ze smlouvy uzavřené bývalým rakouským železničním erárem, nebyla tu ani nadhozena ani výslovně řešena. Ani ve výpovědi smlouvy ani v projevené ochotě věc smírně uspořádati nelze vůbec, a tím méně ovšem za zmíněných okolností, spatřovati akt výslovného uznání závazků ve smyslu § 4 zák. Takovým aktem nebyly ani dopisy ředitelství státních drah ze dne 4. dubna 1919, 4. května 1919, 23. června 1919 a 28. ledna 1920, protože se tam otázka převzetí závazku výslovně neřeší, nýbrž jedná se v nich jen o výši náhrady a o smírné dohodnutí právě v předpokladu, že otázka zásadní, totiž právní důvod náhrady a závazek československého státu ani nepotřebuje bližšího zkoumání a výslovného řešení. Stejně má se věc s dopisem ministerstva železnic ze dne 7. února 1924, neboť ani tam se otázka ta výslovně neřeší; ministerstvo projevuje tu již jisté pochybnosti v této příčině na základě mírových smluv, neodmítá však ani tu ještě možnost smírného vyřízení, z čehož je viděti, že věc za vyří-

zenu nepovažovalo; ba tu teprve si vyžaduje ověřené opisy příslušných smluv sjednaných s bývalou železniční správou. V dalším dopise ze dne 18. května 1925 staví se již ministerstvo na zcela zamítavé stanovisko. Za akt ve smyslu § 4 zák. nebylo by lze považovati ani případné placení částky 120.000 Kč, protože ani to nebylo v ý s l o v n ý m převzetím závazku ze smlouvy. Za těchto okolností je nerozhodno, kolik a na co bylo železniční správou placeno, nabyli-li firma Julius P. také nějaký nárok proti bývalému rakouskému eráru na náhradu pořizovacích nákladů čili nic, byly-li orgány jednavší za československý stát na omylu, a byla-li firmě předepsána z náhradní sumy dávka z majetku. Netřeba řešiti ani otázku, byl-li ten který orgán anebo jednající úředník oprávněn činiti závazné prohlášení za československý stát při tom kterém jednání. Ústní vyjednávání v ministerstvu, jehož se žalobkyně dovolává v odst. II. žaloby, jest rozhodně vyloučiti z pojmu »aktů«, jak je má na mysli § 4 zák., takže v tom směru netřeba řízení doplňovati, jak mylně má za to odvolací soud.

Čís. 12635.

Nevstoupení do sporu (§ 21 c. ř. s.) nemá v zápětí, že by osoba, které byl spor opovězen a která nechala opověď nepovšimnutou, musela tomu, kdo jí spor opověděl, hraditi škodu, již utrpěl tím, že ve sporu podlehl.

(Rozh. ze dne 26. května 1933, Rv I 2153/31.)

Žalovaná firma dodala žalobci látku, již žalobce dále prodal L-ovi. L. žaloval žalobce u okresního soudu v Užhorodě o náhradu škody, ježto prý dodaná látka byla vadná. Žalobce opověděl spor žalované firmě, jež však do sporu nevstoupila. Užhorodský spor žalobce prosoudil. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na žalované firmě náhrady škody, již utrpěl, podlehnuv ve sporu užhorodském a opíral žalobní nárok mimo jiné též o to, že žalovaná nevstoupila do užhorodského sporu, ač jí byl opovězen. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c.

Nejvyšší soud uvedl v otázce, o níž tu jde, v

d ů v o d e c h:

Žalobce žaluje o náhradu škody a musí proto dokázati nejen, že škodu utrpěl, nýbrž i, že mu škoda byla způsobena vinou žalované. Zjištěno však bylo, že zboží, jež žalovaná firma dodala žalující straně, bylo bezvadné, a správně dolíčil již odvolací soud, že žalovaná n e b y l a p o v i n n a v s t o u p i t i d o s p o r u j í o p o v ě z e n é h o, a že se tím, že tak neučinila, nedopustila protiprávního činu. Takovou povinnost neukládá žalované ani § 21 c. ř. s., mluvě jen o osobě, která má zpravití někoho třetího o právní rozepři; ale neukládá této třetí osobě žádné